

Názov a kód projektu	Moderné vzdelávanie pre prax 2 / 312011ACM2	Názov pedagogického klubu	
Pracovný list	Využitie čitateľskej stratégie EUR, 3-2-1, CINQUAIN	Klub inovácií a čitateľskej gramotnosti	
Predmet	Slovenský jazyk a literatúra	Ročník	Prvý
Téma vyučovacej hodiny	J.G.Tajovský – Maco Mlieč		
Cieľová skupina	25 členná skupina , individuálna práca		
Charakteristika	Príprava vyučovacej hodiny s využitím čitateľskej stratégie E-U-R, CINQUAIN		

	Kľúčové slová
čitateľská stratégia, E-U-R, CINQUAIN, poviedka Maco Mlieč, literárna postava, rozbor hodiny (štruktúra, ciele hodiny), obsah vyučovacej hodiny	
Charakteristika	
<p>1.Čitateľská stratégia E-U-R – E-U-R je jednou z metód plánovania výučby, niekedy nazývaná aj trojfázový model učenia. Skladá sa z evokácie, uvedomenia si významu informácii a reflexie. V každej z týchto fáz dochádza k inej forme učenia sa.</p> <p>Evokácia-v prvej časti aktivity si žiaci samostatne vybavujú, čo už o téme vedia, jej cieľom je žiakov motivovať a zaktivizovať. Vybavujú si vlastné vedomosti, známe informácie, čo si myslia, že vedia a aké otázky a myšlienky im k nim napadajú.</p> <p>Uvedomenie-v druhej fáze aktivity žiaci získavajú a spracovávajú nové informácie. Tie si následne zaraďujú do vlastného systému poznania, čiže medzi pôvodné informácie, ktoré si vybavili a utriedili v priebehu evokácie.</p> <p>Reflexia- je záverečná, ale najdôležitejšia časť aktivity a procesu učenia sa. V reflexii si žiaci uvedomia, čo a ako sa naučili, zatriedujú, systematizujú a upevňujú nové vedomosti. Cieľom je reflektovať nadobudnuté informácie, skúsenosti a proces, ktorým sa k zážitkom a poznaniu počas aktivity dopracovali a zužitkovať ich skúsenosti v procese učenia sa v budúcnosti.</p> <p>2.Cinquain (päťlístok, päťriadková báseň)-Vyžaduje zlučovanie informácií, stručných výrazov, ktoré opisujú zadanú tému.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. riadok – pomenovanie témy (1 podstatné meno) 2. riadok – opis témy 2 prídavnými menami 3. riadok – činnosť, dej na vyjadrenie dejovej zložky námetu 3 slovesami 	

4. riadok – ucelená 4-slovná formulácia vyjadrujúca názor, vcítenie sa	
5. riadok – zhrnutie 1 slovom (synonymum témy, rekapitulácia témy)	
Cieľ hodiny	Pomôcky
Kognitívny – urobiť rozbor poviedky - charakterizovať literárnu postavu Maca Mlieča	tabuľa, učebný materiál v textovej forme
Afektívny – prejaviť u žiakov aktivitu pri rozbere a prezentovať názor na postavu Maca Mlieča	
Metódy	-práca s textom, riadené čítanie, riadený rozhovor

Štruktúra hodiny 	
Organizačná časť	Oboznámenie žiakov s témou, cieľom hodiny, kontrola dochádzky, a zápis nového učiva – frontálne preskúšanie celej triedy
Motivačná časť	E- EVOKÁCIA: Predstava postavy Maca Mlieča / opis , príp. kresba do zošita /
Expozičná časť	U – UVEDOMOVANIE : individuálna práca s textom- riadené čítanie - úlohy
Fixačná časť	R- REFLEXIA : riadený rozhovor a zadanie domácej úlohy – charakteristika Maca Mlieča – metóda CINQUAIN

Obsah učiva
poviedka Maco Mlieč, dejová línia, literárna postava, téma, hlavná myšlienka

Pracovné úlohy 	
1.	Napíšte do zošita svoju predstavu postavy MACA MLIEČA .
2.	Prečítajte si ukážku po častiach a odpovedajte na otázky na tabuli:
-Nájdite v ukážke opis a charakteristiku Maca Mlieča. -Vysvetlite, prečo ho prezývali Mliečnik. -Dokážte naivitu Maca Mlieča. -Vysvetlite životnú filozofiu Maca Mlieča.	

3.	Porovnajete literárnu postavu Maca Mlieča so svojou predstavou zo začiatku hodiny.
----	---

4.	Charakterizujte postavu Maca Mlieča metódou CINQUAIN ako domácu úlohu.
<p>1 PODSTATNÉ MENO - Charakterizujte postavu Maca Mlieča 1 podstatným menom. (Kto bol?)</p> <p>2 PRÍDAVNÉ MENÁ - Charakterizujte vlastnosti Maca Mlieča 2 prídavnými menami. (Aký bol?)</p> <p>3 SLOVESÁ - Charakterizujte život Maca Mlieča 3 slovesami. (Čo robil?)</p> <p>4 SLOVÁ (VETA) - Charakterizujte poviedku Maco Mlieč vetou zo 4 slov. (Aká je hlavná myšlienka / pointa poviedky ?)</p> <p>5. SYNTÉZA – SYNONYMUM - Charakterizujte Maca Mlieča syntézou- 1 synonymom jeho charakteru. (Aký typ človeka bol ?)</p>	
5.	UKÁŽKA : JOZEF GREGOR TAJOVSKÝ - Maco Mlieč
<p>1. „Mliečnik, a koľkože ste vy to už u richtárov?“ vše zastavil som sa pri starom richtárovi kraviarovi, keď pásal pod cestou kravy. Maťo vytiahol zaslinenú fajocku z úst, popravil na sebe vrece a jednu ruku pridvihol k oku, ako by na pozdrav. Poďakoval som mu a Maco díval sa, či sa ho dačo opytujem, lebo bol hluchý spoly. Zopakoval som hlasnejšie otázku, on dával pozor aj na ústa, a potom sme sa už zhovárali.</p> <p>2. Ja vlastne nemusel som sa pustiť ani do reči so starým Macom, len sucho rozpovedať jeho históriu nakoľko ju znám. Ale aby ste nepovedali, že vymýšľam, radšej som sa zastavil minulej jesene pri ňom na medzi, aby ste z jeho vlastných úst počuli, ako sa má, že je so službou, s plácou a celým svojím životom spokojný a hrdý na svoju sluhovskú vernosť a prácu, za ňu sa mu už vyše štyridsať rokov dajú každý deň najesť, vypiť, pofajčiť a má sľúbenú opateru do smrti, či bude vládať robiť lebo nie, a po smrti slušné zahrabanie. Starý Mliečnik ako osemnásťročný prišiel k majetnému sedliakovi za paholka ku koňom. Otec jeho valaštil, nuž aj malý Maco bol pri otcovi do sedemnásteho roku honelníkom a potom pod' do lepšej, väčšej služby za paholka k mladému gazdovi. (Tohoto otec bol tak náhle zomrel, nuž mať chytro oženila devätnásťročného jediného syna a gazdovali.)</p> <p>Mladý Mlieč bol mocný, robotný ako koník. Povrávali ľudia, že to preto, že bol od rodu trocha nasprostastý a aj hluchý. Prezvali ho teda dievky, ako do dediny prišiel a počínal ich, ako druhí paholci, naťahovať — Mliečnikom, už neviem, či preto, že bol krátky, široký, hrdla nič — ako by ho z pňa odťal.</p> <p>Zjednala ho mať, a kým tá a otec žili, stará gazdiná zaodievala Maca, dala mu vše na dohán, lebo sa už bol naučil, ako všetci chlapi, ešte na salaši fajčiť, ale pár zlatých vše vyšlo materi Macovej, hoci brala zo synovej pláce na každé sviatky po zlatom, po dva. Ale rodičia mu potom jedno za druhým pomreli, stará gazdiná tiež, a Macovi na piaty rok už nevyplatili, na šiesty ho nejednali a Maco slúžil ďalej. Dali sa mu najesť, kúpili mu súkna na háby, krpce, dávali mu každý deň pálenky, na dohán si vše vyprosil a takto šiel</p>	

rok za rokom. Keď mu rodičia pomreli, Maco sa bol chcel aj oženiť, ale za takého mrzkáňa hluchého nechcela ísť žiadna dievka. Je pravda, že Maco čela ani skoro nemal, oči ako myš, nos ani gombička a celý preliaknutý, len líca ako by ho ucápal a vrchnú gambu na tri prsty a odutú, ako by ho všetky predné zuby boleli. Vlasy ako ježa a hrdzavé voľáke, uši skoro nič. Ale jednak, keby sa bol poprosil, bol by sa mohol oženiť. Ale on dievkam vynadal, naštekal a o ženu sa viac neobzrel.

3. V jeseni počal Maco polihovať na poli aj doma. Zima, dych mu počalo stavať, v nohe ho tiež štiepalo. Ale nikomu sa neponosoval, len keď veľmi štiepalo, hladil si rukami nohu, alebo ju v poli nad ohníkom prihrieval. Na bok mu voľakto poradil surovej kapusty. Gazda mu so smiechom pripomenul, že to už pred smrťou, notár doložil, že sa mu prichodí ponáhľať s tou ženbou, ak chce ešte dačo užiť, a každý dačo, ale všetci len na posmech. Maco ani slova, ani len dohánu od notára nezapýtal. Len si kázal dievkam navariť pľúcnička, že mu ktorýsi kraviar-kamarát poradil, ale tie mu ho nenavarili. Priložil si ho teda sám k ohnísku a dievkam našomral, že „pocháble pochabie, len frajerov keby bolo...“ Ale pľúcnik hneď nepomohol, kapusta tiež nie, nechal lieky tak a iba čo si častejšie vošiel pýtať na dohán a od gazdinej pýtaval si pálenky s korením do skleničky. Do dohánu poradili mu mrvu zo sena namiešať, a tak mu vraj ozaj dalo ľahšie dýchať. O Vianociach už nevládal ani okolo statku. Tak ho vše aj za pol hodiny dusilo, že mu až slzy tiekli. A od slabosti musel sa oprieť, sadnúť, a len fajku, fajku. Vše naprosil paholkov a tí zase, keď videli, čo je s ním, aj z vlastnej vôle hodili sena kravám, napojili, ochránili. Po Vianociach prichodí tuhá zima. V telinci počalo Maca drgľovať, čo si aj vše slamy prihodil a vrieč a handár na seba nanosil. Ráno museli ho budiť, vlastne dvíhať, do jedla siliť, ale aj to len tak pobabral, lyžicou popichal. „Už ja ďaleko nepotiahnem,“ vravel si sám sebe. „Ale hovädo je hovädo a aj to si musí odpočinúť.“ Na dvore ticho, všetko zaspáva, iba v Macovej duši ako by sa dnilo. „S gazdom však na čom som? Mne sa len vari predsa bude treba porátať, ako mi aj ten —“ pomyslel na mňa. Porátanie, pravda, počal teraz chápať s druhej strany, nie, ako som ho ja bol navádzal.

4. Gazda počal Macovi smrť vyhovárať, ako by sa jej ten bol bál, a Macovi bolo, ako keby mal ísť na svadbu. Hovoril mu, že mu pošle na ráno Švingorku (babu): „Namastí ťa špiritusom a do čel'adnej ti musia postlať, zohreješ sa, prejde ti za dva-tri dni, a budeš chlap ako buk,“ a na potešenie nalial Macovi do pohára vína.

Maco vzal, priložil k ústam, ale mu vypálo žalúdok, položil späť. Gazdu vypočul, ale sa nepotešil. Bolo mu to ľahostajné. Ak vyzdravie, bude robiť; ak zomrie, bude v hrobe hniť. A jemu bolo akô jedno, takô druhô. „No, dobre, keď pošlete, ale jednak, gazda môj aj gazdiná,“ a hľadal ju očima po izbe (ale tá bola u

sestry), „ďakujem vám, že ste ma celý môj život vo vašom dome obchodili, chovali, šatili a všetko... Pán Boh vám daj zdravia, aj vašim deťom,“ chytil Maco gazdovi ruku a bozkal mu ju prv, než by si ju bol mohol odtrhnúť od Macových úst. Konečne aj richtárovi vypadli slzy a v svedomí bohvie, čo si myslel, ale všetko dobré. Bolo už však neskoro. Maca našli ráno studeného v telínci. Gazda vystrojil mu krásny pohreb s kňazom a odobierkou, na truhle bolo ešte aspoň naposledy spravodlivé meno Macovo, aj kedy sa narodil a zomrel, že richtára celá obec pochválila, len sluhovia v obci povrávali si, že **však ho mal za čo pochovať...**